

Program för främjande av gång och cykling

Godkänt i kommunstyrelsen 16.3.2026

Innehåll

1. Utgångspunkter för planeringen
2. Vision och målsättningar
3. Dagsläget för gång och cykling i Malax
4. Implementeringsprogram
5. Uppföljning
6. Bilagor
 1. Enkätresultat 2024
 2. Lista över trafiksäkerhetsåtgärder

1. Utgångspunkter för planeringen

Inledning

Under 2025 har ett program för främjande av gång och cykling i Malax kommun utarbetats. **Målsättningen med programmet är** att styra och främja utvecklingen av gång och cykling i kommunen. Programmet stöder inte bara trafiksystemets funktionalitet och en säker samhällsstruktur, utan påverkar även kommunens trivsamhet och dragningskraft samt invånarnas välfärd och hälsa. Med kolneutrala mobilitetssätt kan vi även minska kommunens utsläpp och öka hållbarheten.

Programmet omfattar en analys av nuläget, skapandet av ett målnät för cykling samt ett implementeringsprogram vars mål är att förbättra förhållandena för gång och cykling i kommunen. Målnätet illustrerar de olika förbindelsebehoven för nya cykel- och gångvägar i kommunen och rangordnar dem i en prioritetsordning. Växelverkan i planeringen har gjorts genom att uppgöra en invånarenkät (2024) och involvera kommunens nämnder och påverkansorgan. Resultaten markerar kommunens fokusområden som ska främja gång och cykling under de kommande åren och för att följa upp utvecklingen utses ansvarsinstanser och uppföljningsmätare. **Programmets målår är 2035.**

Programmet främjande av gång och cykling bygger på Malax kommuns kommunstrategi 2022–2025 och strategin för hållbar utveckling 2021–2025.

Gång och cykling som färdssätt

Gång och cykling är två separata färdssätt som ofta grupperats tillsammans, både vad gäller användare och behövlig infrastruktur, trots att de skiljer sig åt på flera sätt. Till skillnaderna hör bland annat hastighet, resornas längd och krav på miljö och infrastruktur. Trots skillnaderna är både gång och cykling som färdssätt kolneutrala och kan bidra till såväl minskande av utsläpp som främjandet av folkhälsan. För att kunna främja gång och cykling på ett effektivt sätt måste färdssättens likheter och skillnader beaktas.

Gång är ett mångfaldigt färdssätt som är del av nästan alla resor. Olika orsaker för gång är

- nödvändig förflyttning från en plats till en annan (t.ex. skol-, arbets-, och butiksresor)
- avsiktlig rörelse och motion (t.ex. promenader)
- spontan gång eller gång som tidsfördriv (t.ex. undersökande av omgivningen, strövande utan mål).

En fotgängare definieras som någon som går antingen självständigt eller med hjälpmedel. Enligt trafiklagen så kan en gående också vara någon som rör sig på skidor eller med sparkstötting, använder rullstol eller andra förflyttningshjälpmedel samt någon som leder en cykel eller motsvarande

fordon. När man planerar miljöer för gående bör både den breda användningsgruppen och de varierande orsakerna för gång beaktas.

Cykling skiljer sig från gång genom att vara mer fysiskt ansträngande och i regel uppnå högre hastigheter. I Finland är de vanligaste orsakerna att välja cykling som färdssätt enkelhet, bekvämlighet, träning eller hälsa. Egenskaper så som ålder, förmåga och orsak för resan kan variera stort bland olika cyklister, t.ex. behöver ett barn som cyklar i allmänhet en lugnare och säkrare miljö än en sportcyklist. Dock är behoven som cykeltrafiken ställer på infrastrukturen långt likadana oavsett typen av cyklist eller resa.

En av de största skillnaderna mellan cykling och gång är att en cykel enligt lagen är ett fordon och likställs därmed mer med biltrafik än gångtrafik. Denna åtskiljning gör att cyklister och fotgängare förväntas bete sig annorlunda i trafiken och därmed krävs annorlunda trafiklösningar för de olika grupperna.

Krav på miljön för gång och cykling som trafikformer

Gång

- En trivsam och säker omgivning med tanke på övrig trafik, buller och föroreningar.
- En intressant och varierande närmiljö.
- Tillräcklig tillgänglighet och säkerhet, till exempel tillräcklig bredd på gångbanan och säkra övergångsställen.
- Möjlighet att stanna och pausa.
- Möjlighet för spontana och oplanerade rutter, t.ex. minimerande av återvändsgränder.

Cykling

- Möjligast raka, platta och jämna sträckor som minimerar behovet att stanna.
- Enhetliga förbindelser mellan strategiska platser.
- Säkra sätt att ta sig från landsvägar eller vägar utan cykelled över till cykelled.
- Cykelparkeringar på strategiska platser.

Malax kommuns befolkning och struktur

Malax är en tvåspråkig skärgårdskommun med 5 415 invånare¹, som ligger ca 20 km söder om Vasa. Malax har fyra primära tätorter, **Yttermalax, Övermalax, Petalax** och **Bergö**. Kommunen har goda förbindelser både norr- och söderut - Strandvägen och riksväg 8 löper genom västra respektive östra delen av kommunen. Det centrala läget erbjuder goda trafikförbindelser för arbetstagare och smidiga transporter av varor.

I Malax finns närliggande service, ett rikt utbud av fritids- och kulturaktiviteter samt en stark sammanhållning som bidrar till kommuninvånarnas trivsel. Kommunens havs- och naturnära läge möjliggör ett gott utgångsläge för att främja både vardagsmotion bland invånarna och lockande av nya besökare i form av t.ex. cykelturism.

Ca **47 % av befolkningen i Malax arbetar i hemkommunen**². Runtom i Malax finns fyra skolor för elever i åk 1–6, en med Korsnäs kommun gemensam skola för elever i åk 7–9 och ett gemensamt gymnasium, samt ett flertal daghem och punkter för förskoleundervisning. Både barn och arbetspendlare utgör därmed betydande mobilitetsgrupper. Ca **72 % av Malax befolkning bor i kommunens tätorter**², varför främjandet av gång och cykling på strategiska ställen kan ha en påtaglig effekt på kommunens invånare.

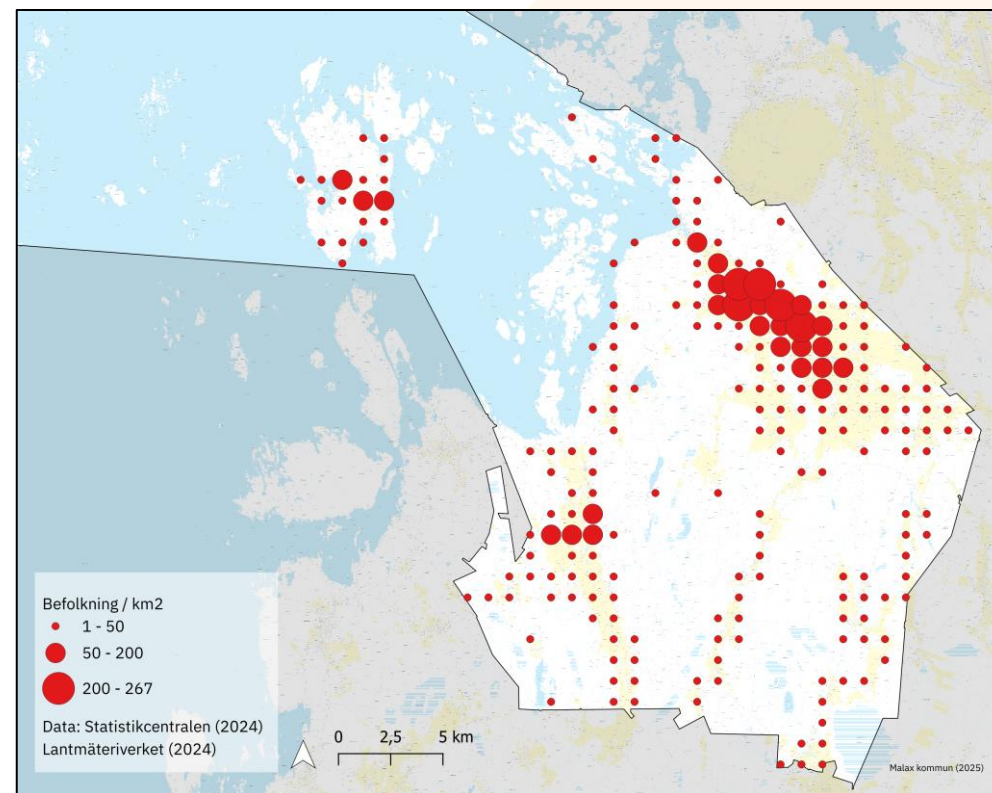

Bild 1. Malax befolkningstäthet.

¹ Statistikcentralen 2024

² Statistikcentralen 2023

2. Vision och målsättningar

Strategibundenhet

Främjandet av goda möjligheter för gång och cykling anknyter till flera konkreta mål på såväl nationell som regional och lokal (kommunal) nivå. För att skapa ett genomgripande program för främjandet av gång- och cykeltrafik i Malax sammanställs målen på de olika nivåerna och konkretiseras i ett program specifikt anpassat för Malax kommun.

Det nationella programmet för att främja gång och cykling har som mål att gång och cykelresorna senast år 2030 ska ha ökat med 30 procent. Målet är detsamma som i den nationella energi- och klimatstrategin. Programmet strävar efter att spara in pengar för samhället genom att minska utsläpp, dödsfall och olyckor samtidigt som folkhälsan höjs.

Österbottens landskapsstrategi 2022-2025 lägger upp allmänna mål för regionen som preciseras i andra styrande dokument, t.ex. trafiksystemplanen. Bland de övergripande målen finns bland annat ett koldioxidnegativt samhälle, en välmående befolkning och smidiga förbindelser. Österbottens landskapsstrategi 2026–2029 bereds för tillfället och dess utkast stödjer bland annat uppgörandet av program för gång och cykling.

Kommunens strategiska dokument och generalplaner styr planeringen av programmet på en lokal nivå. I de styrande dokumenten finns målsättningar för den egna kommunen och generalplanen anvisar behovet av nya transportförbindelser och de stora dragen för framtida markanvändning och trafik. På en noggrannare nivå kan även detaljplaner och olika verksamhetsspecifika mål i kommunen styra uppgörandet av programmet.

Nationellt program för främjande av gång och cykling
Riksomfattande trafiksystemplanen 2021 –2032

Österbottens landskapsstrategi 2022-2025
Österbottens landskapsplan 2050
Österbottens trafiksystemplan 2050

Kommunstrategi 2022-2025
Strategi för hållbar utveckling 2021-2025
Generalplaner

Verksamhetsområdesvisa mål i kommunen
Detaljplaner

Kommunstrategi och strategi för hållbar utveckling

Programmet för att främja gång och cykling stöder konkret genomförandet av Malax kommunstrategi 2022–2025 och strategin för hållbar utveckling 2021–2025. Uppnåendet av ett flertal mål ur de styrande dokumenten får direkt stöd av åtgärderna i detta program. Kommunstrategin lyfter fram tre teman - barnvänlighet, hållbarhet och livskraft - som alla stöds av åtgärderna i detta program. Arbetet med att uppdatera kommunstrategin pågår. I utkastet till kommunstrategi 2026–2030 prioriteras bland annat aktiviteter som stöder hälsa och välbefinnande och trygga förbindelser för cykel och gång.

Utdrag ur kommunstrategi 2022–2025

- *"Främja utbyggnaden av cykelvägar för att skapa trygga skolvägar och möjligheter för motion."*
- *"Stärkt evidensbaserat beslutsfattande genom bl.a. fler data-, behovs- och uppföljningsanalyser."*
- *"Växthusgasutsläppen minskar med 10 % från 2021 till 2025."*

Utdrag ur strategin för hållbar utveckling 2021–2025

- *"Nåbarhet och underhållsfrågor beaktas i planläggningen, för smidigare trafiklösningar som helhet och effektivare områdesanvändning och underhåll."*
- *"Cykling och kollektivtrafik uppmuntras med utmaningar och priser. Cykelförmån utreds."*
- *"Delningsekonomi främjas – utlåning av cyklar etc."*
- *"Hållbarhet genomsyrar alla projekt och samarbeten."*
- *"Kommunen deltar i och initierar projekt med fokus på samåkning, motion och rörelse."*

Vision och mål för främjandet av gång och cykling

VISION

Gång och cykling är lätta, säkra, tillgängliga och självklara val för att röra sig i Malax.

MÅLSÄTTNINGAR

Säkerhet

Tätortsområden är säkra och trivsamma för den oskyddade trafiken. Trafiksäkerhetsåtgärder så som farthinder, övergångsställen och underfarter betonas. Befintliga rutter underhålls året om för att säkra trafiksäkerheten och trivsamheten.

Skolvägar

Alla barn i kommunen har en säker skolväg på cykel eller till fots. Det finns goda förbindelser för den oskyddade trafiken mellan bostadsområden och skolor och daghem. Goda förbindelser och smidiga arrangemang för pendlande med skolbussar betonas.

Tillgänglighet

Viktiga punkter, bland annat butiker, bibliotek och idrottsplatser, i olika kommundelar är tillgängliga till fots eller med cykel. Strategiska rutter är välplanerade och enhetliga. Fokus läggs på att förbinda viktiga punkter med hjälp av nya och existerande leder.

Turism och rekreation

Besökare lockas att upptäcka kommunens sevärdheter och rekreationsplatser till fots och med cykel. Både invånare och turister känner till motionsrutter och vandringsleder och uppmuntras att använda dem.

3. Dagsläget för gång och cykling i Malax

Enkätresultat 2024

I samband med ett examensarbete vid Yrkeshögskolan Novia uppgjordes en enkät om trafiksäkerhet för den oskyddade trafiken i maj 2024. Enkäten samlade in uppgifter om bland annat mobilitetsvanor, upplevelser kring trafiksäkerhet med ett särskilt fokus på den oskyddade trafiken, behovet av knypunkter för kollektivtrafik och pausplatser, och åsikter kring kommunens vandringsleder.

Totalt deltog **267 respondenter** i undersökningen. Enkäten var öppen för alla invånare i Malax kommun och ingen information om kön, ålder eller andra demografiska variabler samlades in. Enkäten distribuerades digitalt via kommunens officiella webbplats och sociala mediekkanaler och var tillgänglig i fyra veckor.

Enkätresultaten har sammanfattats och visualiserats i **Bilaga 1**. Resultaten från enkäten används som utgångspunkt i analysen av dagsläget för gång och cykling.

Enkätresultat 2024

Huvudpoänger från responsen i enkäten:

- Kommuninvånarna upplever ett flertal brister i säkerheten för oskyddad trafik i kommunen och önskar diverse åtgärder för att förbättra denna.
- En stor del av respondenterna lyfte upp vikten av säkra skolvägar.
- Många lyfte behovet av nya cykel- och gångvägar, speciellt rutterna Åminnevägen och Paxalvägen är mycket önskade av invånarna.
- Ett stort fokus i responsen låg på vägarnas underhåll, där många ansåg att mer omfattande underhåll och ny beläggning på existerande (cykel- och gång)vägar är viktigt för trafiksäkerheten.
- Nya busshållplatser och cykelställningar ansågs behövas på ställen där skolelever stiger på bussen.
- Det ansågs att pausplatser (t.ex. bord och bänkar) behövs främst i kommunens olika delcentrum, längs vanliga rutter för cykel och gång samt vid lekparker och andra offentliga platser.

"När man ska cykla över Malaxvägen vid Vias är det farligt. Speciellt för skolbarn som ska ha koll på bilar från 4 olika håll. Även när skolbarnen ska från Paxalvägen över Malaxvägen till skolan är det bilar från 4 håll. Detta borde det göras något åt så att barnen får säkrare skolväg."

"Åminnevägen behöver cykel- och gångbana!"

"Prioritera befintliga vägar att de hålls i körbart skick. Vi behöver kunna komma från och till jobbet. Prioritera en säkrare skolväg för barnen, vägbelysning behövs."

Identifierade riskområden för oskyddad trafik i Malax kommun

- ✖ Farliga kurvor och korsningar
 - ⋯ Behov av förbättrad vägbelysning
 - Behov av ny vägbelysning
 - Osäkra vägar
- LMV bakgrundskarta
Data från enkätresultat (2024)

Ginstigen-Malaxvägen

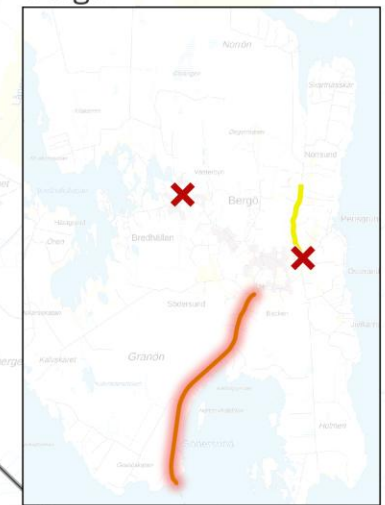
Övermalax centrum

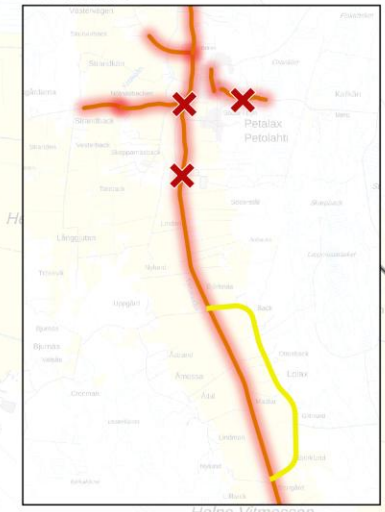
Långåminne (Snickarisvägen)

Bergö

Petalax

Önskade åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten i Malax kommun

Övergångsställen

- Behov av förbättring
- Behov av nytt
- Övergångsställen befintliga (Digiroad)

Cykelvägar

- Mest önskade
- Mindre önskade

Behov av bättre trafikarrangemang

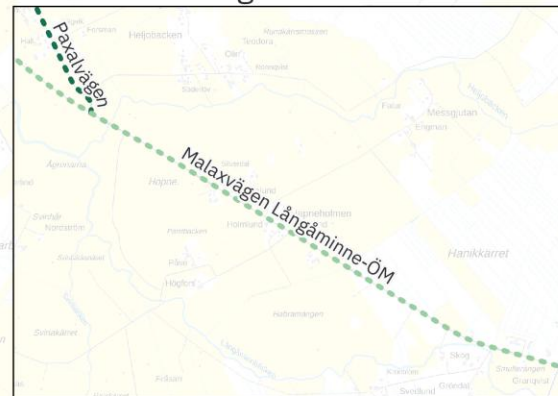
Område där farthinder eller sänkta hastigheter önskas

LMV bakgrundskarta

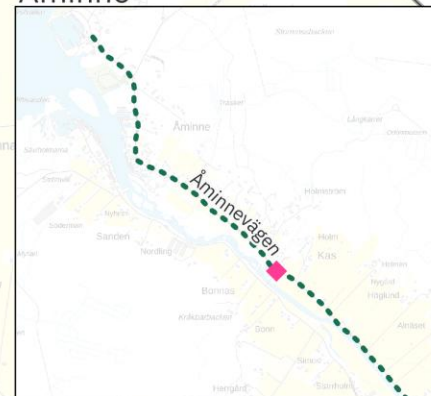
Data från enkätresultat (2024)

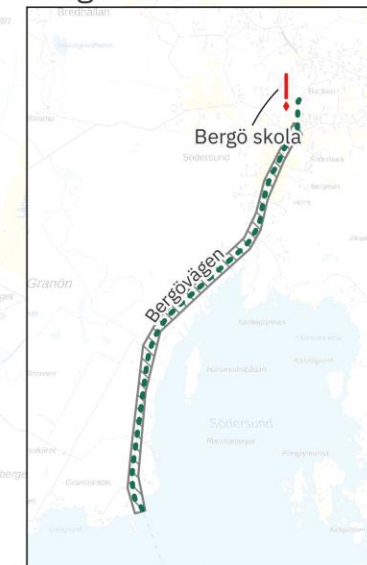
Övermalax-Långåminne

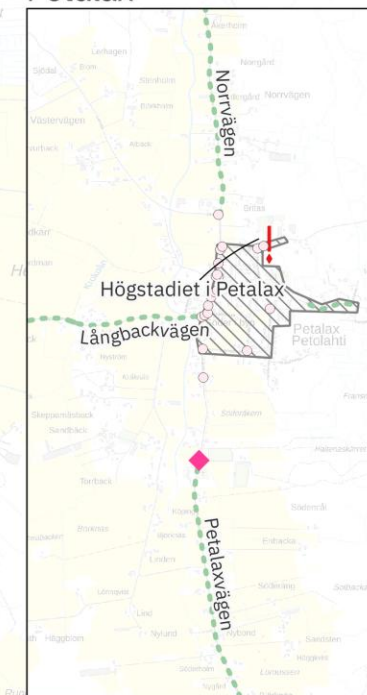
Åminne

Bergö

Petalax

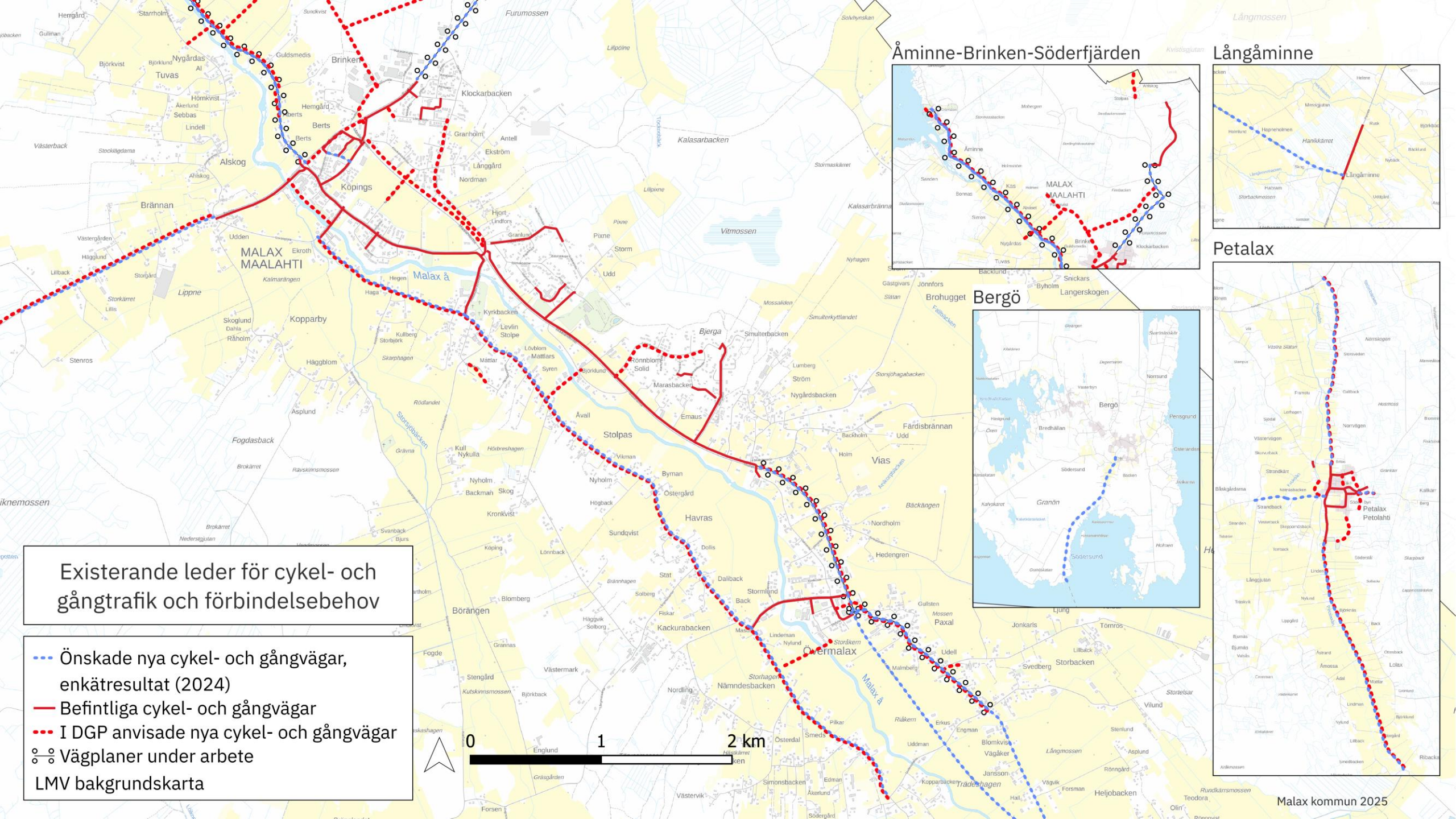
Malax kommun 2025

Nuvarande gång- och cykelleder

- Det finns cirka **15,3 km gång- och cykelleder** i Malax kommun och av dem förvaltas ca 9,0 km (58 %) av Livskraftcentralen.
- De flesta cykel- och gångvägar finns i Yttermalax centrum. I Petalax centrum finns några leder, i Övermalax centrum finns några kortare förbindelser och i Långåminne längs riksväg 8 finns en förbindelse. På Bergö finns inga gång- och/eller cykelleder.
- Majoriteten av lederna är förverkligade som kombinerade gång- och cykelvägar.

Bild 2. Kombinerad cykel- och gångbana i Malax kommun.

Analys av nätet för gång- och cykelleder

- I princip alla leder i Malax är kombinerade gång- och cykelvägar. Även trottoarer i delcentrumen tillåter både fotgängare och cyklister. Det finns för tillfället inga leder avsedda endast för cykling.
- På ställen utan separata leder delar alla färdssätt på körbanan.
- Enligt Trafikledverkets planeringsanvisning för cykeltrafik bör en gemensam cykel- och gångbana i praktiken betraktas som en körled för cykeltrafik där också fotgängare är tillåtna¹. På dessa leder går det inte att uppnå samma typ av kvalitet, säkerhet och trivsamhet som på en för fotgängare egen trafikled, vilket innebär att kombinerade leder passar bäst på obebyggda eller glesbebyggda områden.

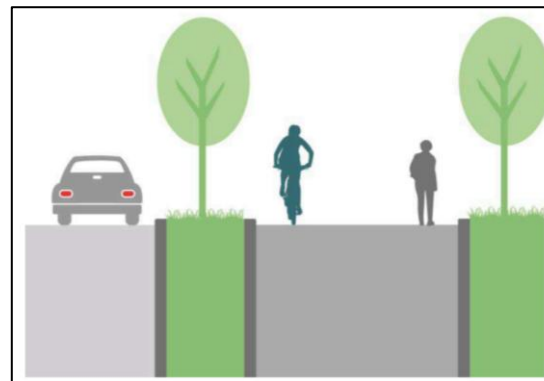

Bild 3. Gemensam cykel- och gångbana.

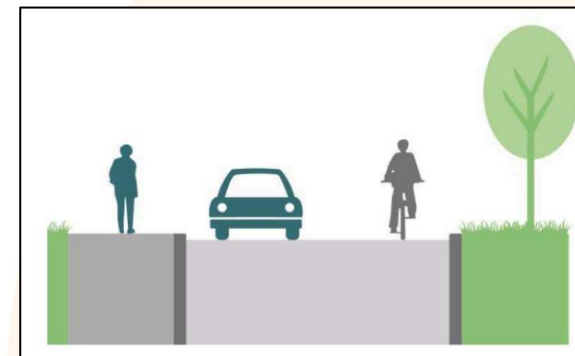

Bild 4. Fotgängare är separerade, cyklister kör på körbanan.

Bild 5. Alla färdssätt delar på körbanan.

¹ Väyläviraston ohjeita 18/2020 Pyöräliikenteen suunnittelu
Kuva 63 s. 80 Väyläviraston ohjeita 18/2020 Pyöräliikenteen suunnittelu
Kuva 37 s. 58 Väyläviraston ohjeita 18/2020 Pyöräliikenteen suunnittelu
Kuva 39 s. 59 Väyläviraston ohjeita 18/2020 Pyöräliikenteen suunnittelu

Analys av nätet för gång- och cykelleder

- Avsaknaden av strategiska rutter för gång och cykling i Malax illustreras av den stora mängden anvisade förbindelsebehov för cykel- och gångleder i Ytter- och Övermalax respektive Petalax delgeneralplaner (totalt ca 39 km jämfört med de existerande 13,9 km).
- Av de önskade cykel- och gångvägarna från enkätresultatet så är ca 59 % (22,9 km) också anvisade i delgeneralplanerna.
- Det saknas vissa sammanhängande rutter mellan kommunens delcentrum. Det finns till exempel ingen direkt förbindelse mellan Ytter- och Övermalax eller Yttermalax och Åminne. På liknande sätt saknas förbindelser mellan vissa strategiska platser, så som bostadsområden, skolor och idrottsområden.
- På flera ställen i kommunen finns leder som abrupt slutar och kombineras med biltrafik, vilket försämrar ruttens säkerhet, trivsamt och funktionalitet.

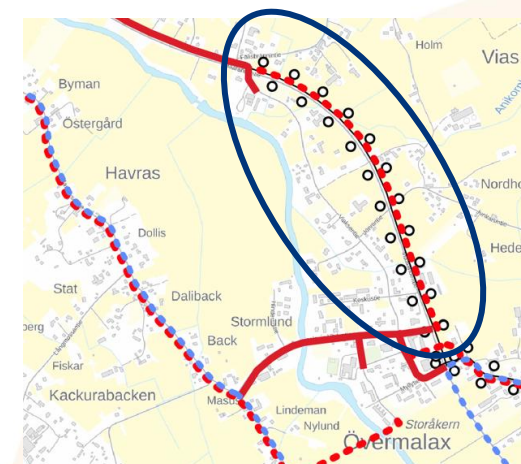

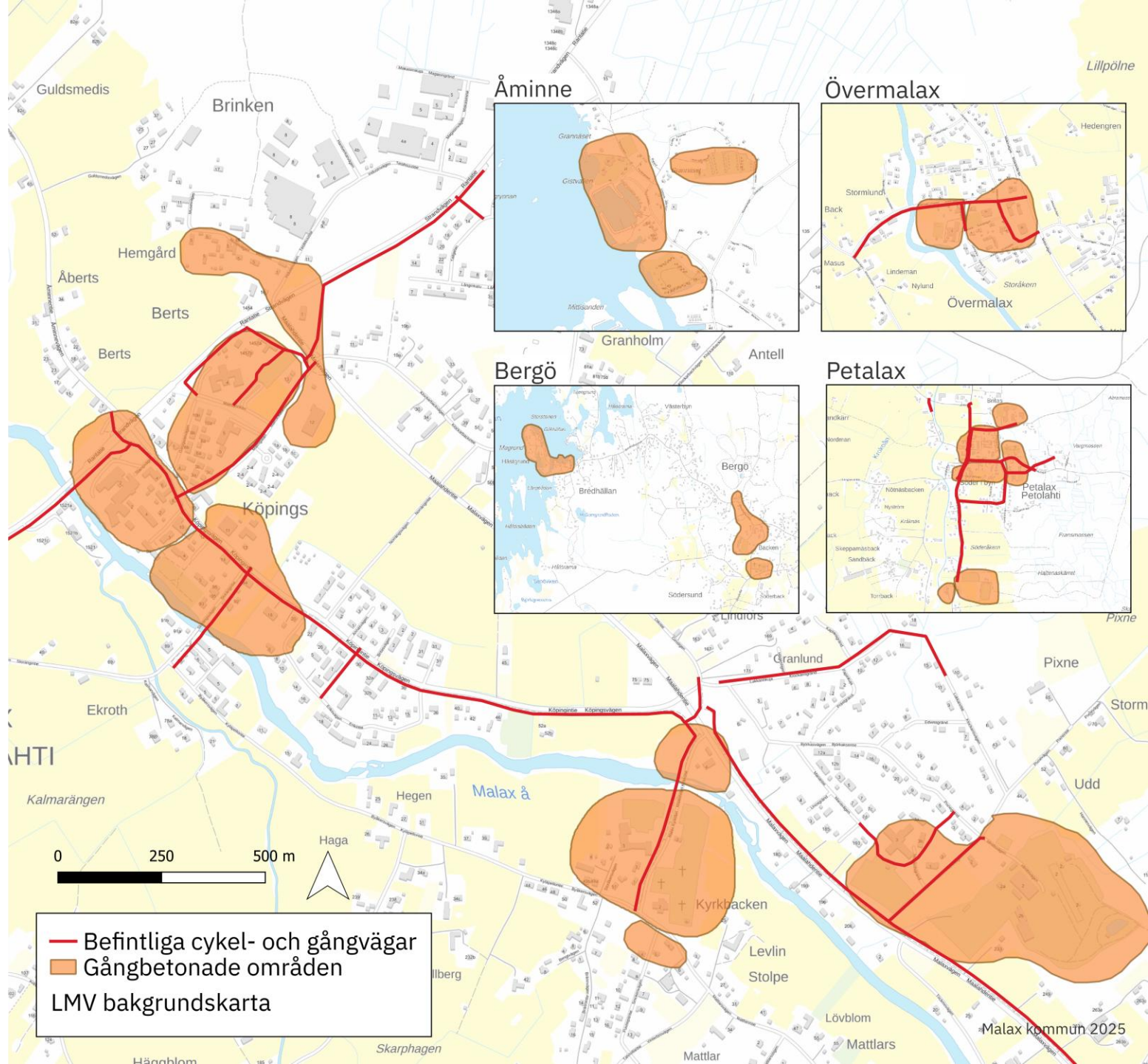
Bild 6. Exempel på förbindelsebehov som knyter ihop kommuncentrum i Övermalax.

Bild 7. Malaxvägen-Viasvägen. Den som cyklar längs Malaxvägen från väst österut måste lämna cykelvägen från ett övergångsställe som kombineras till trottoar mot en annan väg.

Nuläget för gång

- Den mest betydande gångtrafiken i kommunen finns i områden med centrala och offentliga funktioner, det vill säga delcentrumen Ytermalax, Övermalax, Petalax och Bergö.
- Gångtrafiken på områdena består av bland annat förflyttning från en plats till en annan, promenader, motion och spontan och oplanerad gång.
- Resorna inom delcentrumen är ofta korta, men förbindelserna till centrum kan vara längre.
- På gångbetonade områden rör sig ofta äldre personer som i allmänhet är långsammare och kan ha nedsatt syn och hörsel. Äldre använder sig också av rullatorer och andra hjälpmedel, vilket kan behöva beaktas när man ser över t.ex. trottoarer och kanter.
- På flera ställen finns det behov av kompletterande förbindelser för gångtrafik mellan olika servicepunkter och andra intressanta objekt. Till exempel skulle en cykel- och gångväg på Byåkersvägen knyta ihop Köpings centrum med Kyrkbacken.

Osäkra vägar med behov av cykel- och gångvägar

- Behovet av nya cykel- och gångvägar lyftes starkt upp i invånarenkäten.
- Gemensamma drag hos de mest önskade cykel- och gångvägarna är smala körbanor, kurvande sträckor, dålig sikt, höga hastigheter, stora trafikmängder och stora mängder oskyddad trafik, särskilt barn och unga.
- Nedan syns bilder på tre av de mest önskade cykel- och gångvägarna i kommunen.
- Åminnevägen är högt trafikerad speciellt under sommartid med en stor mängd oskyddad trafik som tar sig till badstranden och den övriga servicen och rekreationen. Vägen är dessutom smal och krokig.
- Paxalvägen är smal och krokig och på vägen cyklar och går många skolbarn.
- Bergövägen belastas av stora trafikmängder på en gång när en färja kommer iland. Vägen är krokig med dålig sikt och utgör en fara för den oskyddade trafiken.

Bild 8. Åminnevägen

Bild 9. Paxalvägen.

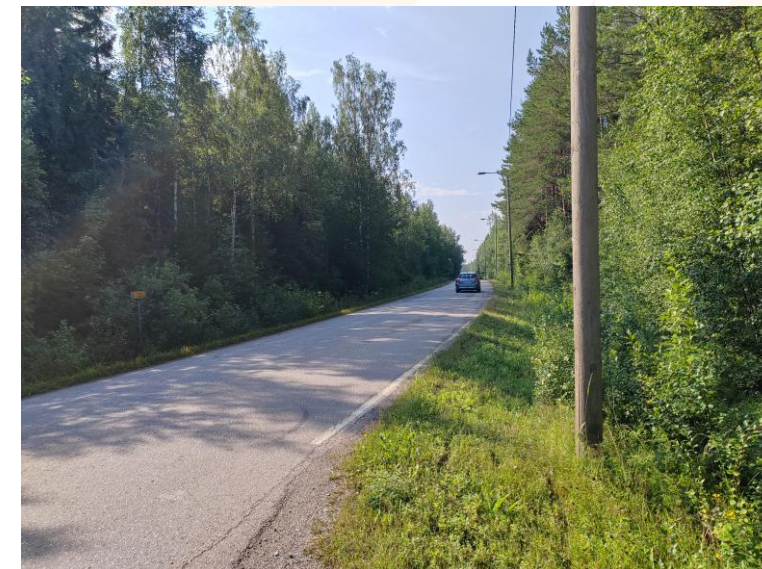

Bild 10. Bergövägen.

Osäkra korsningar med behov av övergångsställen

- Det finns behov av både nya övergångsställen på strategiska ställen och förbättringar av bristfälliga övergångsställen.
- Särskilt vägar som korsas av pendlare skolbarn och andra stora mängder av oskyddad trafik är i behov av åtgärder.
- En del korsningar som är särskilt farliga för den oskyddade trafiken kan behöva en kombination av trafiksäkerhetsåtgärder (övergångsställe, farthinder, underfart, speglar, fällning av träd/buskar etc).

Bild 11. Vid korsningen Strandvägen-Tuvasvägen-Storängsvägen har fotgängare och cyklister väjningsplikt för fordon när de korsar vägen.

Bild 12. Den existerande trottoaren på Kvarnvägen mynnar ut och fotgängare och cyklister måste korsa Malaxvägen oskyddat för att komma över till Paxalvägen.

Skolområden

- Skolelever som pendlar till och från skolorna är en av de mest betydande mobilitetsgrupperna när det gäller gång och cykling. Säkra och smidiga ankomster och avfärder vid skolområdena är därmed viktiga för trafiksäkerheten när det gäller den oskyddade trafiken.
- Relevanta teman när det gäller skolområden är fullständiga förbindelser fram till skolan till fots eller cyklandes, tillräcklig separering av trafikformerna, fungerande parkeringslösningar (inklusive cykelparkering), samt i allmänhet tydliga och intuitiva trafiklösningar.
- Vid en del av kommunens skolområden kan det finnas behov av att reda upp trafiksituationen med hjälp av diverse åtgärder.
- Särskilt vid högstadiet och gymnasiet i Petalax förekommer livlig trafik med bilar, bussar och andra fordon som rör sig bland en stor mängd cyklister och fotgängare.

Bild 13. Vid ankomst till Högstadiet och Gymnasiet i Petalax är trottoaren på höger sida övergångsställe finns först längre bort vid bibliotek och innergård.

Bild 14. Ankomst till Övermalax skola från Svampvägen.

Övriga problem för den oskyddade trafiken

- Bristande underhåll och dålig beläggning på cykel- och gångvägarna kan orsaka problem för både trafiksäkerheten och trivseln för den oskyddade trafiken.
- Vägar som används av den oskyddade trafiken vintertid behöver vägbelysning, speciellt vägar som används i hög sträckning året om, t.ex. vanliga skolvägar.
- Andra faktorer som kan minska säkerheten och trivseln för den oskyddade trafiken är t.ex. bristande skyltning och klumpigt planerade leder som förhindrar ett effektivt och intuitivt trafikflöde.

Bild 15. Skadad beläggning på cykelväg i Köpings.

4. Implementeringsprogram

Implementeringsprogrammets uppbyggnad

Implementeringsprogrammet stöder uppnåendet av målsättningarna i programmet för främjande av gång och cykling och fungerar som ett verktyg för kommunen när det gäller inkludandet av främjande åtgärder för cykel och gång i sin verksamhet.

Implementeringsprogrammet består av ett målnät för cykling samt separata åtgärder som svarar mot en eller flera av programmets målsättningar och bidrar därmed till uppnåendet av programmets vision och syfte. Till implementeringsprogrammet hör även en separat uppgjord lista över trafiksäkerhetsåtgärder (bilaga 2). Listan uppdateras kontinuerligt och används som utgångspunkt för förbättrandet av specifika trafiksäkerhetsproblem i kommunen.

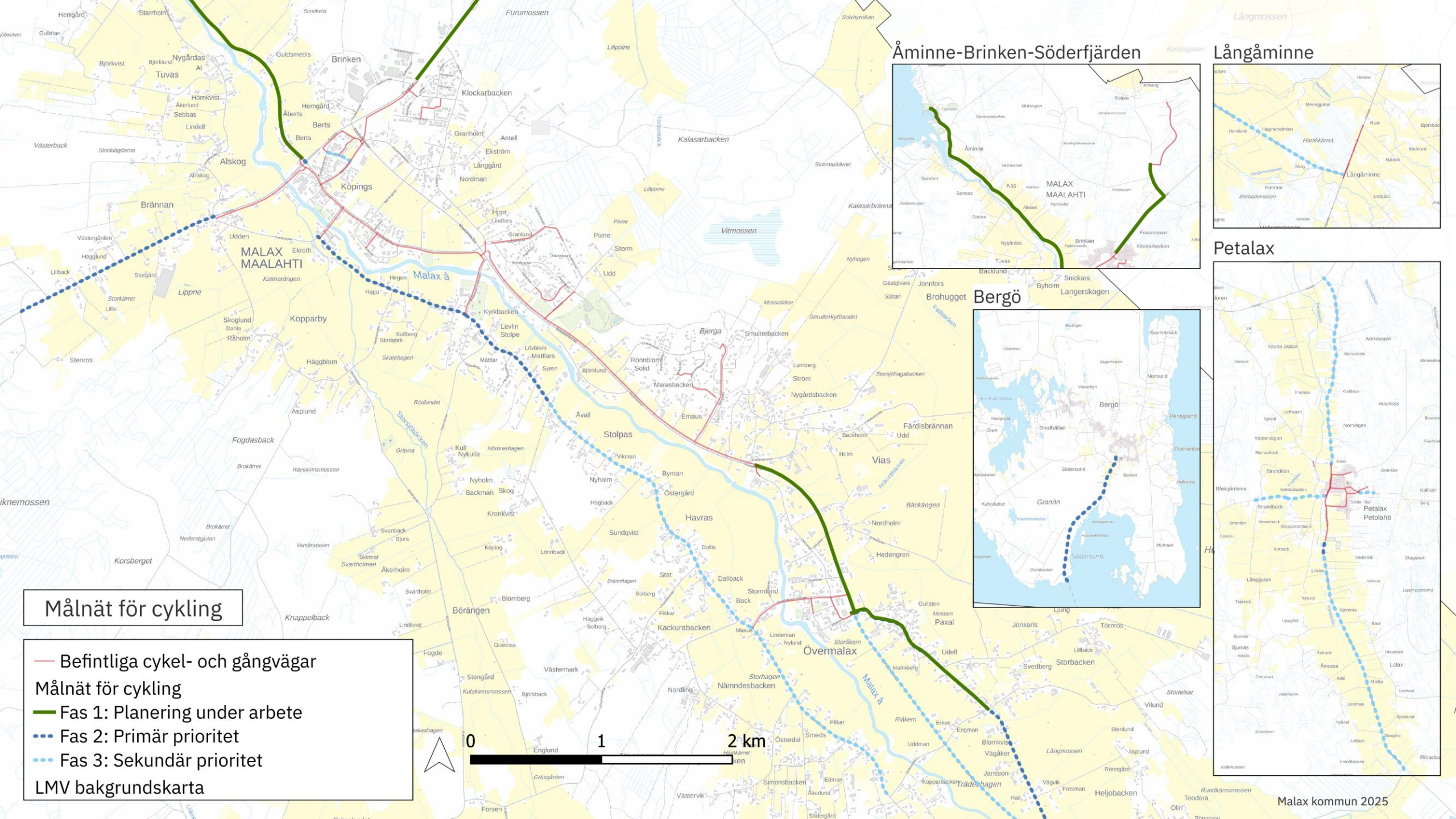

Åtgärd	Beskrivning	Tidtabell	Ansvar	Motsvarande målsättning
1. Programmet för främjande av gång och cykling godkänns	När programmet för främjande av gång och cykling godkänns stärks dess ställning, vilket i sin tur ökar förutsättningarna för kommunen att främja cykel och gång.	2026	Tekniska nämnden, kommunstyrelsen	Säkerhet Skolvägar Tillgänglighet Turism och rekreation
2. Målnätet för cykling implementeras	Nya cykel- och gångvägar implementeras enligt målnätet för cykling. Fram till programmets målår 2035 läggs fokus på fas 1.	2035	Tekniska nämnden, kommunstyrelsen	Säkerhet Skolvägar Tillgänglighet Turism och rekreation
3. Underhållsplan för befintliga leder implementeras	Kommunala leder för cykel och gång underhålls kontinuerligt och för att stöda budgetarbetet uppgörs en plan för prioritering av framtida underhåll.	2028	Tekniska nämnden, vägmästaren	Säkerhet Skolvägar Tillgänglighet
4. Samarbete med Livskraftscentralen gällande statliga leder	Växelverkan förs mellan kommunen och Livskraftscentralen gällande underhåll och utveckling av de statliga lederna i kommunen.	Fortlöpande	Vägmästaren	Säkerhet Tillgänglighet
5. Uppföljning och utveckling av trafiksäkerhetsarbetet i kommunen	Trafiksäkerhetsarbetsgruppens arbete utvecklas för att säkerställa god uppföljning av åtgärder och trafiksäkerhetsarbetet. Gruppen behandlar olika teman relaterade till trafiksäkerhet, till exempel säkra skolvägar och trafikfostran.	Fortlöpande	Trafikskyddet, polisen, trafiksäkerhetsarbetsgruppen, kommunala organ	Säkerhet Skolvägar Tillgänglighet

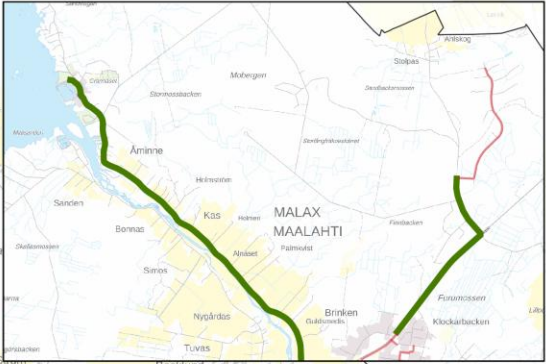
Åtgärd	Beskrivning	Tidtabell	Ansvar	Motsvarande målsättning
6. Förbättrande trafiksäkerhetsåtgärder förverkligas varje år	En aktuell sammanställning finns över förbättrande trafiksäkerhetsåtgärder i kommunen (se bilaga, listan uppdateras kontinuerligt). Åtgärder väljs från listan utgående från budgeterade medel.	Årligen	Tekniska nämnden, kommunstyrelsen, kommunfullmäktige	Säkerhet Skolvägar Tillgänglighet Turism och rekreation
7. Pausplatser utvecklas	I planeringen av kommunens allmänna områden läggs fokus på tillräckliga pausplatser och främjandet av en trivsamt miljö för fotgängare.	Fortlöpande	Tekniska avdelningen	Tillgänglighet Turism och rekreation
8. Kommunen stöder den tredje sektorn i upprätthållandet av goda möjligheter för rekreation	Aktiv växelverkan förs mellan kommunen och förvaltare av vandringsleder och andra rekreationsmöjligheter för gång och cykling i kommunen.	Fortlöpande	Fritidsnämnden	Tillgänglighet Turism och rekreation
9. Fortsatt användning av kommunens hastighetsmätartavla	Kommunens hastighetsmätartavla används regelbundet på olika vägar för att samla information om trafiksituationen och möjliga förbättringsåtgärder.	Fortlöpande	Tekniska avdelningen	Säkerhet Skolvägar
10. Invånarenkäter uppgörs regelbundet	Invånare ges möjlighet att påverka förhållandena för cykel och gång genom regelbundna enkäter.	En gång per mandatperiod	Tekniska nämnden	Säkerhet Skolvägar Tillgänglighet Turism och rekreation

Målnät för cykling

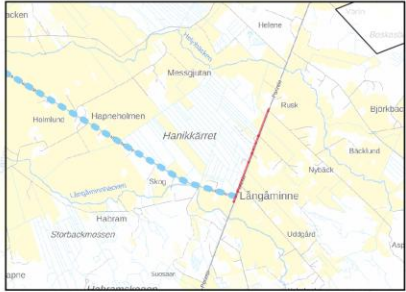
Målnätverket för cykling illustrerar de olika förbindelsebehoven för nya cykel- och gångvägar i kommunen och rangordnar dem i en prioritetsordning. Målnätet är indelat i tre faser, varav planering har inletts för de tre förbindelserna som ingår i den första fasen. Fram till programmets målår 2035 fokuserar kommunen på fas 1. De övriga förbindelsebehoven har delats in i två ytterligare faser med primär och sekundär prioritering.

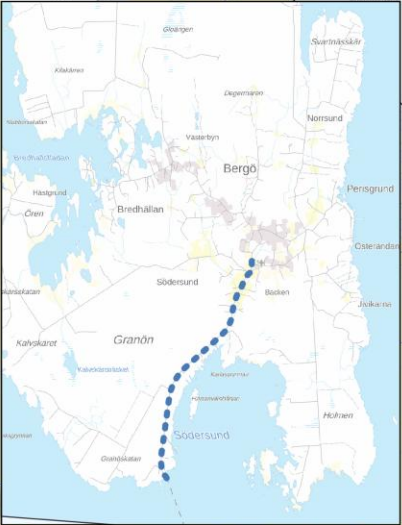
Åminne-Brinken-Söderfjärden

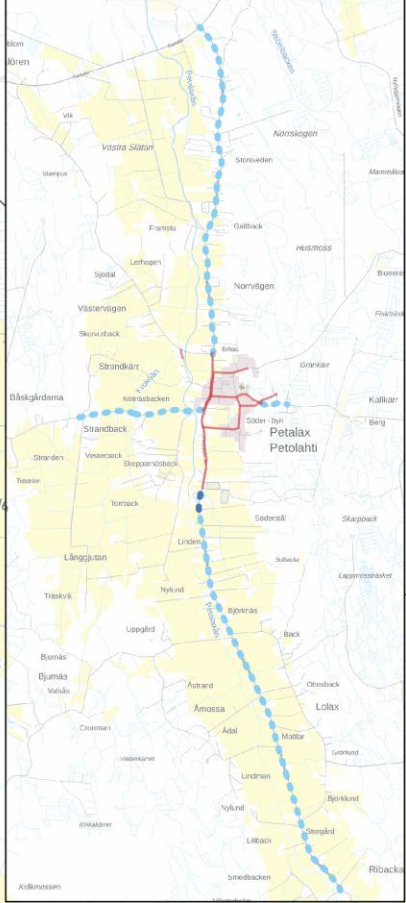
Långåminne

Bergö

Petalax

Målnät för cykling

— Befintliga cykel- och gångvägar

Målnät för cykling

— Fas 1: Planering under arbete

... Fas 2: Primär prioritet

... Fas 3: Sekundär prioritet

LMV bakgrundskarta

5. Uppföljning

Uppföljning av programmet

Uppföljningen av programmet för främjande av gång och cykling görs regelbundet för att säkerställa att de behövliga åtgärderna vidtas och att målsättningarna uppnås. Programmet uppföljs genom olika uppföljningsmätare samt en mellanutvärdering som bereds av tekniska nämnden och ges till kommunstyrelsen en gång per mandatperiod.

Växelvekan med invånare kan fortsätta genom regelbundna invånarenkäter. På så sätt fås aktuell information om förutsättningarna för gång och cykling i kommunen och effekten av de utförda åtgärderna kan utvärderas. Samtidigt kan även nya utvecklingsidéer och tidsenlig respons samlas in av invånarna.

Uppföljningsmätare

Uppföljningsmätare	Källa	Mål	Ansvar	Tidsperiod
Genomförda åtgärder ur programmet	Programmet för främjande av gång och cykling	Åtgärdsprogrammet genomförs	Tekniska nämnden	Årligen
Investeringar i trafiksäkerhet för gång och cykling	Budget	Medel reserveras för att utföra trafiksäkerhetsåtgärder	Kommunstyrelsen, kommunfullmäktige	Årligen
Genomförda trafiksäkerhetsåtgärder	Sammanställning över genomförda trafiksäkerhetsåtgärder (bilaga 2)	Specifika trafiksäkerhetsåtgärder utförs och följs upp	Trafiksäkerhetsgruppen, tekniska nämnden	Årligen
Invånarnas nöjdhet med möjligheterna att röra sig till fots och med cykel	Invånarenkät	Antalet nöjda kommuninvånare ökar jämfört med enkätresultatet från 2024	Tekniska nämnden, kommunstyrelsen	En gång per mandatperiod
Mellanutvärdering	Alla uppföljningsmätare	Utvärdera implementeringen av programmet för främjande av gång och cykling	Tekniska nämnden, kommunstyrelsen	En gång per mandatperiod

Källor

Jalankulun suunnittelu, Väyläviraston ohjeita 34/2022 (Trafikledsverkets anvisning för planering av gång, 34/2022):
https://ava.vaylapilvi.fi/ava/Julkaisut/Vaylavirasto/vo_2022-34_jalankulun_suunnittelu.pdf

Pyöräliikenteen suunnittelu, Väyläviraston ohjeita 18/2020 (Trafikledsverkets planeringsanvisning för cykeltrafik):
https://ava.vaylapilvi.fi/ava/Julkaisut/Vaylavirasto/vo_2020-18_pyoraliikenteen_suunnittelu_web.pdf

Vägtrafiklag 729/2018 <https://www.finlex.fi/eli?uri=http://data.finlex.fi/eli/sd/2018/729/ajantasa/2025-06-27/swe>

Kommunikationsministeriet (2018) Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160720/LVM_5_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Malax kommun (2022) Kommunstrategi 2022-2025

Malax kommun (2021) Strategi för hållbar utveckling 2021-2025

Finlands officiella statistik (FOS): Befolkningsstruktur [webbpublikation]. ISSN=1797-5387. Helsingfors: Statistikcentralen [Hänvisat: 14.8.2025]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/sv/statistik/vaerak>

Enkät om trafiksäkerhet för den oskyddade trafiken

Resultat 2024

Bakgrund

Invånarenkät om färdmedel och trafiksäkerhet

Enkäten om färdmedel och trafiksäkerhet i kommunen utfördes i maj 2024 i samband med ett examensarbete vid Yrkeshögskolan Novia. Syftet med enkäten var att undersöka aktuella mobilitetsvanor och upplevelser kring trafiksäkerheten i Malax. Enkäten samlade in uppgifter om bland annat mobilitetsvanor, upplevelser kring trafiksäkerhet med ett särskilt fokus på den oskyddade trafiken, behovet av knytpunkter för kollektivtrafik samt pausplatser, och åsikter kring kommunens vandringsleder.

Resultaten från enkäten har sammanställts och analyserats av kommunen. Enkätresultaten, inklusive invånarnas synpunkter på trafiksituationen i kommunen, har använts som utgångsläge för programmet för främjande av gång och cykling.

Metoder och genomförande

Enkäten utformades för att täcka olika aspekter och upplevelser av oskyddad trafik i kommunen. Enkäten bestod av tio frågor som fokuserade på respondentens vanor, upplevelser och förbättringsförslag. Totalt deltog 267 respondenter i undersökningen. Enkäten var öppen för alla invånare i Malax kommun och ingen information om kön, ålder eller andra demografiska variabler samlades in.

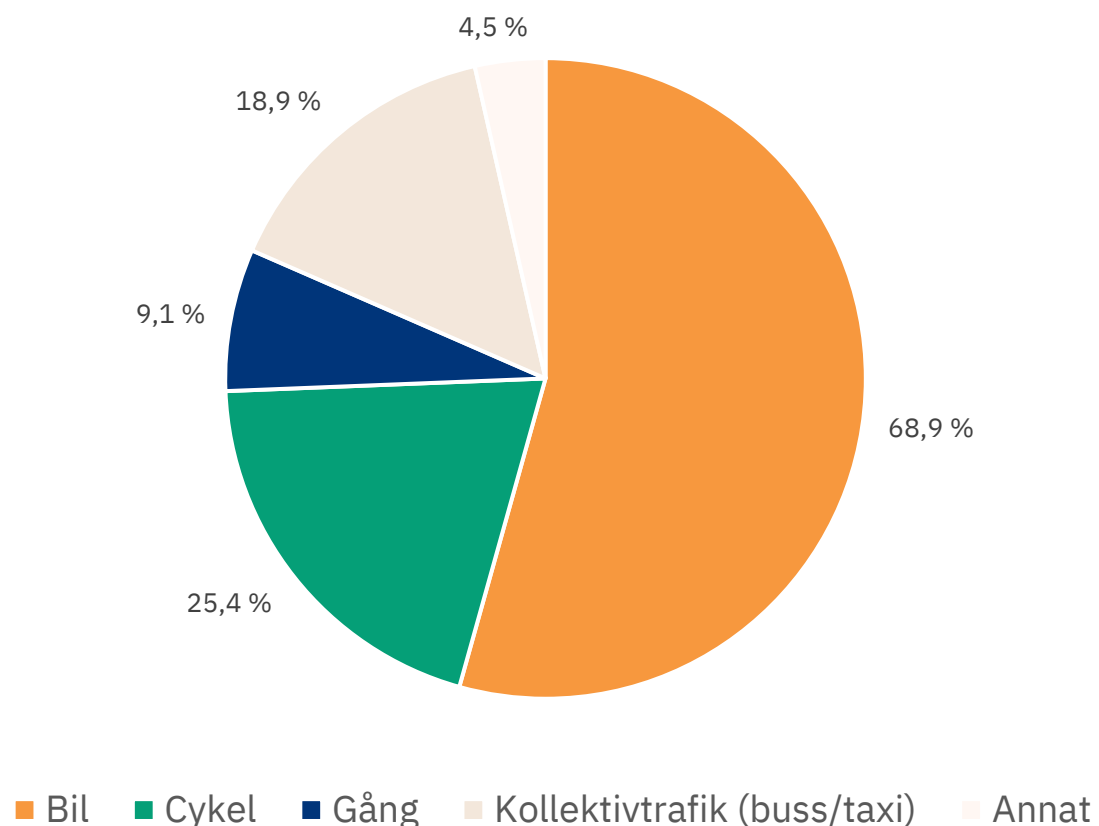
Enkäten distribuerades digitalt via kommunens officiella webbplats och sociala mediekkanaler och var tillgänglig i fyra veckor. Frågorna utgjorde en kombination av slutna och öppna frågor för möjliggöra både kvantitativ och kvalitativ data.

Frågor

1. Vilket färdmedel använder du vanligtvis för att pendla till arbete eller skola?
2. Hur skulle du beskriva din allmänna upplevelse av trafiksituationen i Malax?
3. Hur nöjd är du med kvaliteten på de befintliga vägarna i Malax?
4. Finns det specifika riskområden för trafik och lätttrafik som du skulle vilja lyfta fram? (Till exempel farliga kurvor, bristande belysning osv.)
5. Vilka områden i Malax anser du vara i behov av övergångsställen eller andra trafiksäkerhetsåtgärder?
6. Har du märkt något behov av fler busshållplatser eller cykelställningar i kommunen? I så fall, var?
7. Finns det behov av fler pausplatser (t.ex. bänkar för fotgängare/cyklister) längs med vägarna eller vid andra områden i Malax? Var skulle du vilja se sådana platser?
8. Använder du några av de befintliga vandringslederna i kommunen? Vilka är dina åsikter om deras kvalitet och underhåll?
9. Ser du ett behov av fler vandringsleder eller förbättringar av befintliga leder? Var skulle du vilja se förbättringar?
10. Har du andra kommentarer eller förslag angående trafik och trafiksäkerhet i Malax kommun?

Resultat

Färdmedel (1/10)

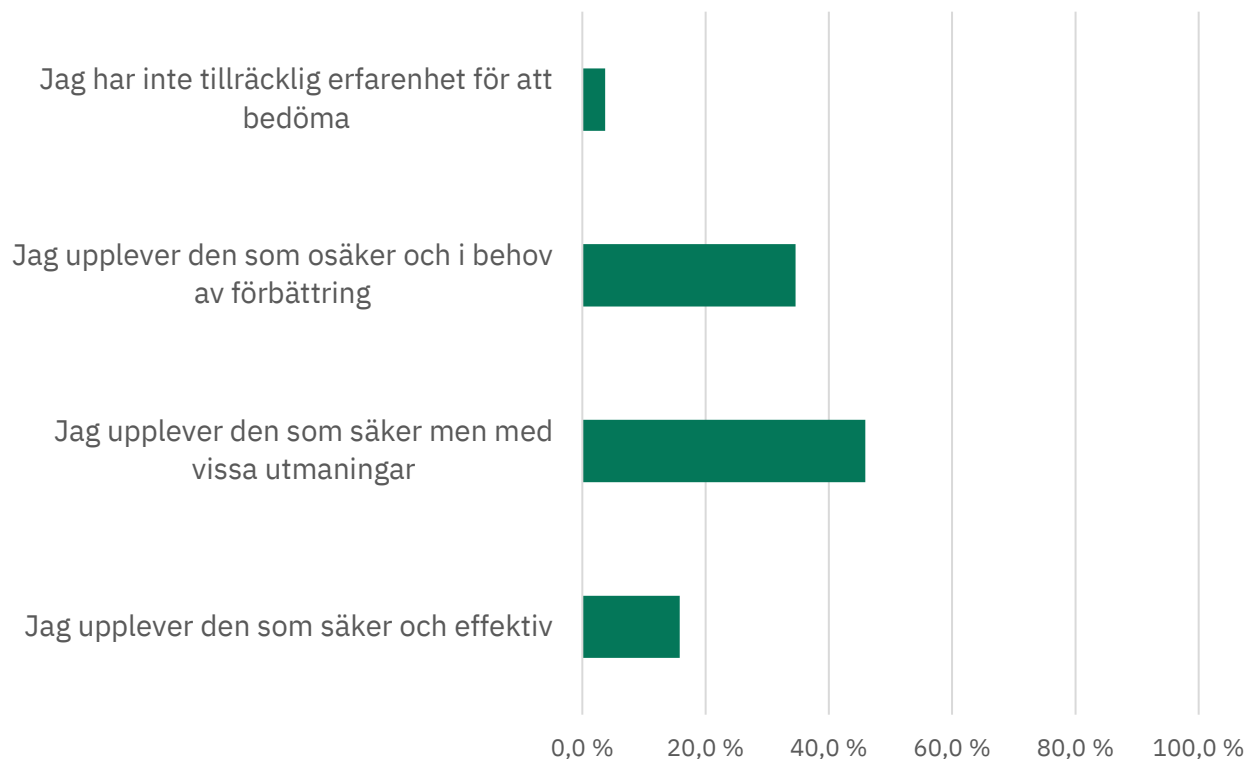
Svar	Valda alternativ
264	335

- Frågan kartlade de vanligaste färdmedlen för pendling till arbete eller skola (med möjlighet för val av flera alternativ).
- För majoriteten av respondenterna är bil det vanligaste färdmedlet. Cirka $\frac{1}{4}$ använder cykel.
- I kategorin "Annat" fanns bl.a. moped, fyrhjuling och scooter.

Upplevelse av trafiksituationen (2/10)

Svar

266

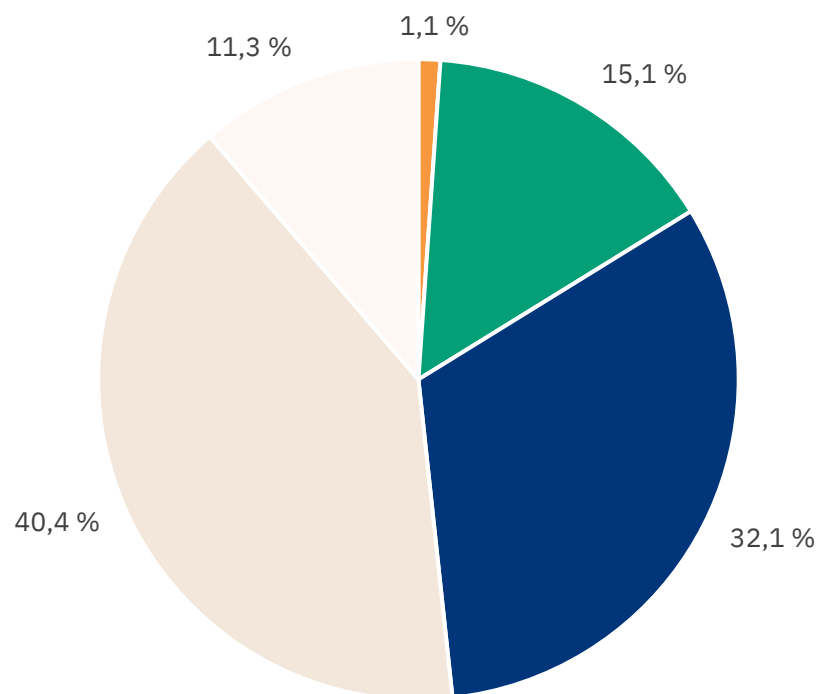

- Respondenterna utvärderade den allmänna upplevelsen av trafiksituationen i Malax.
- Det vanligaste svaret var att trafiksituationen upplevs som säker men med vissa utmaningar.
- Nästan dubbelt så många respondenter ansåg att trafiksituationen var osäker och i behov av förbättring än säker och effektiv.

Vägarnas kvalitet (3/10)

Svar

265

Mycket nöjd Nöjd Neutral Missnöjd Mycket missnöjd

- Frågan behandlade hur nöjda respondenterna var med kvaliteten på de befintliga vägarna i kommunen.
- Över hälften av respondenterna var antingen missnöjda eller mycket missnöjda med vägarnas kvalitet.
- Cirka 1/3 var neutrala och cirka 1/6 nöjda eller mycket nöjda.

Riskområden (4/10)

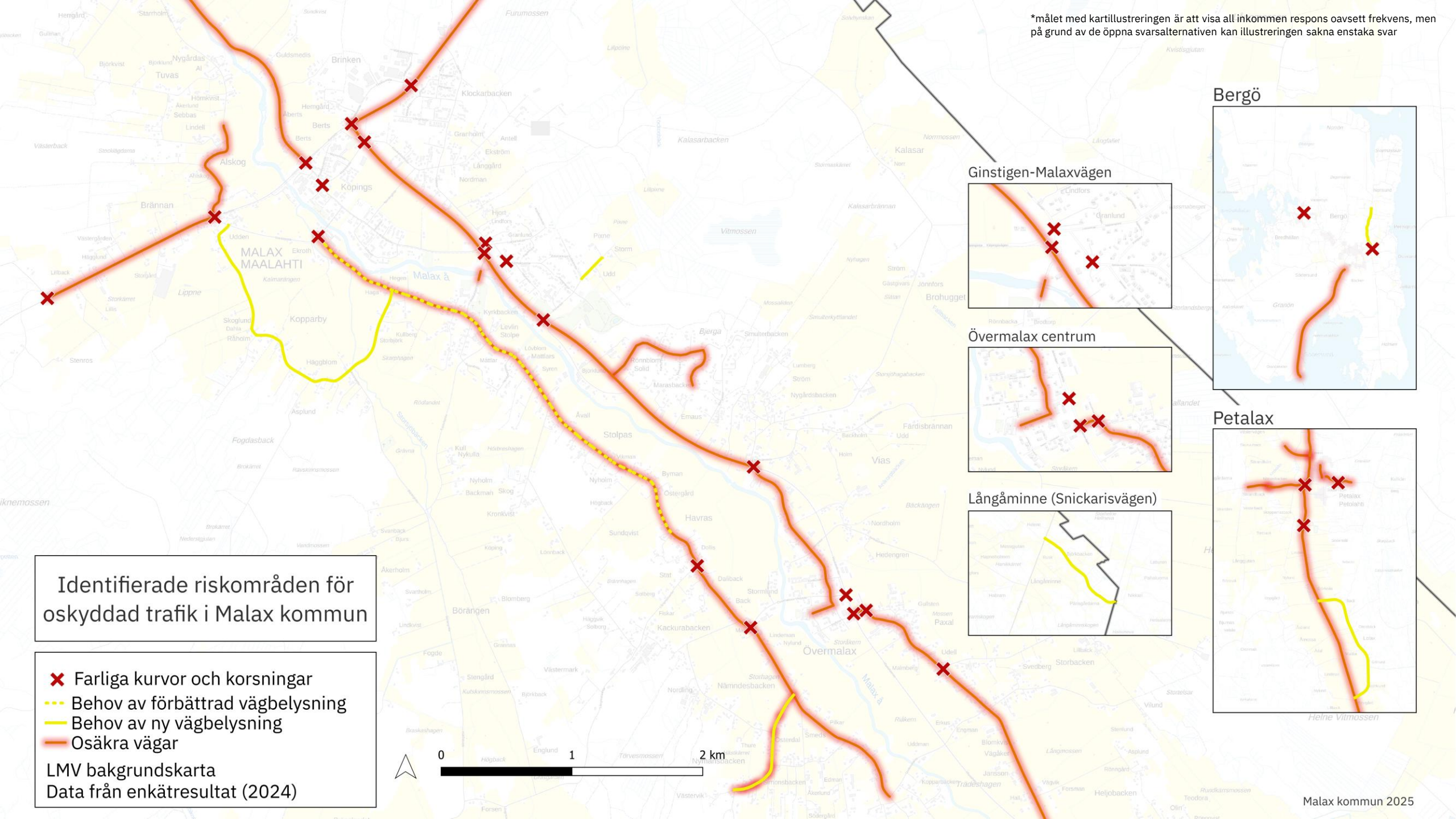
Svar

178 (199*)

- Frågan berörde riskområden för oskyddad trafik, bland annat farliga kurvor och korsningar, bristande belysning osv.
- En stor del av svaren lyfte upp farliga rutter från olika bostadsområden till kommunens skolor. Särskilt vägarna till och kring Övermalax skola upplevdes otrygga.
- Vägarna som upplevs otryggast är Åminnevägen, Paxalvägen, Nymansbackvägen, Malaxvägen och Strandvägen. Otrygga aspekter som nämndes var bristande belysning, smala körbanor, farliga kurvor, höga hastigheter och livlig trafik.
- Många vägars dåliga skick togs även upp som en riskfaktor för trafiksäkerheten.
- På en del ställen rapporterades det om körande i överhastighet och behovet av åtgärder att motverka detta, bland annat gällande Köpings, Klockarbacken, Pixne, Bergövägen och Petalax centrum.
- Flera vägar upplevdes otrygga på grund av bristande/obefintlig belysning, bland annat Kopparbyvägen, Nymansbackvägen, Norrsundsvägen, Byåkersvägen och Lolaxvägen.
- Flera korsningar och kurvor upplevdes som speciellt farliga, däribland Björkasvägen-Ginstigen-Malaxvägen, Industrivägen-Malaxvägen-Strandvägen, Paxalvägen-Malaxvägen, Malaxvägen-Malmgatan-Klockarbackvägen och Storängsvägen-Strandvägen-Tuvasvägen.

*tomma svar har rensats

*målet med kartillustreringen är att visa all inkommen respons oavsett frekvens, men på grund av de öppna svarsalternativen kan illustrationen sakna enstaka svar

Identifierade riskområden för oskyddad trafik i Malax kommun

- ✖ Farliga kurvor och korsningar
 - ⋯ Behov av förbättrad vägbelysning
 - Behov av ny vägbelysning
 - Osäkra vägar
- LMV bakgrundskarta
Data från enkätresultat (2024)

Ginstigen-Malaxvägen

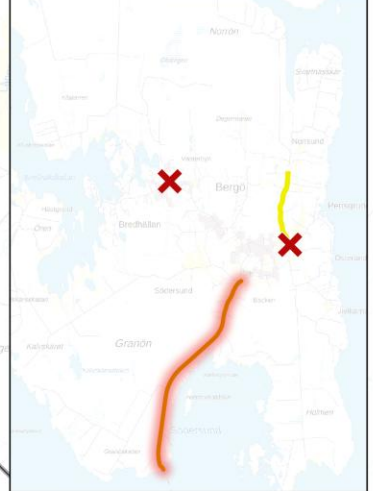
Övermalax centrum

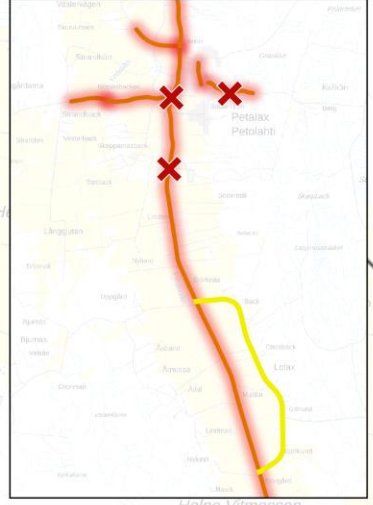
Långåminne (Snickarisvägen)

Bergö

Petalax

Riskområden (4/10)

Svar

178 (199*)

*Nymansbackvägen saknar belysning, trots att många barn cyklar i området. Vägens skick är för det mesta dåligt oavsett årstid. **Kråkbackvägen** är i väldigt dåligt skick också.*

***Skolvägen för barnen i Övermalax** är inte tillräckligt säker. Speciellt **Paxalvägen** är väldigt livligt trafikerad i och med att trafiken till Solhagens daghem också sker via Paxalvägen. Vägen är dessutom väldigt krokig och skapar farliga situationer för cyklande barn.*

*Red upp trafiksituationen åtminstone på de platser där det rör sig om mycket trafik och speciellt barn; **runt skolor och skolväg till och på bostadsområden.***

*De många korsningarna som ansluter till **Malaxvägen**. I Övermalax Paxalvägen och Övermalax Långtået. I Yttermalax vid prästgården och vid S-Market och Strandvägen för att nämna några.*

***Åminnevägen** behöver cykelväg, jättefarligt att cykla till stranden då 2 bilar + cyklist inte ryms i bredd.*

*tomma svar har rensats

Övergångsställen och andra trafiksäkerhetsåtgärder (5/10)

Svar

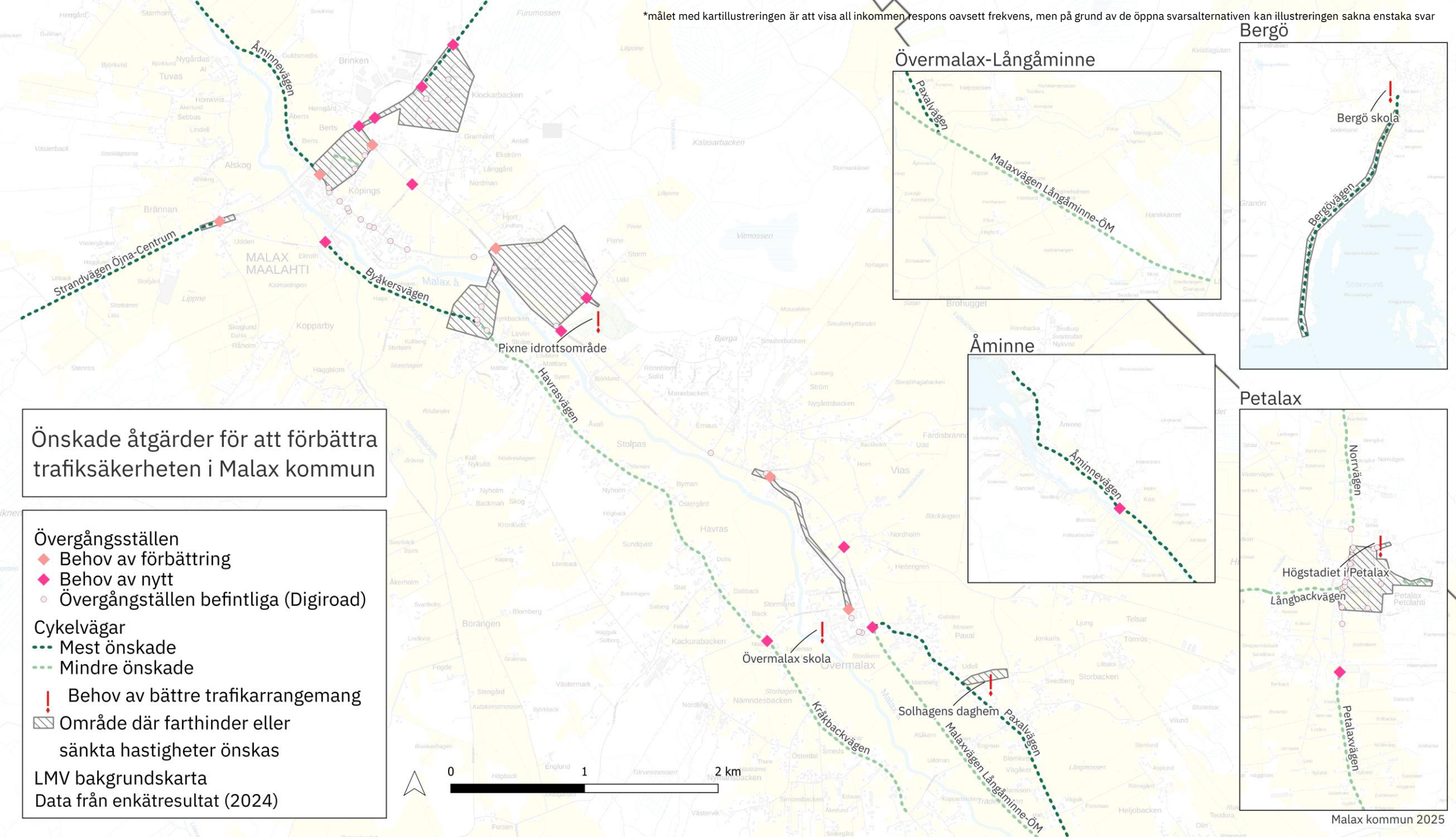
140 (160*)

- Frågan gällde vilka områden i Malax som ansågs behöva övergångsställen eller andra trafikåtgärder. Förbättringsförslag och önskemål kom fram i både fråga 4 och 5, men de sammanfattas här.
- En stor del av respondenterna lyfte upp behovet av trafiksäkerhetsåtgärder kring skolorna och daghemmen, däribland fler övergångsställen och bättre parkerings- och trafikarrangemang.
- En stor del av svaren (ca 20%**) berörde korsningen mellan Paxalvägen och Malaxvägen. Korsningen upplevs som mycket osäker och det önskas ett säkert sätt att korsa vägen.
- Flera respondenter önskar ett säkert sätt att korsa Strandvägen över till Brinkens industriområde, både från Malaxvägen och Ginstigen. Flera önskar också en sänkt hastighet på Strandvägen redan från Ginstigen när man närmar sig kommuncentrum.
- Flera befintliga övergångsställen upplevs även som osäkra och i behov av åtgärder, bland annat
 - Storängsvägen-Strandvägen-Tuvasvägen
 - Viasvägen-Malaxvägen
 - Ginstigen-Malaxvägen-Björkasvägen.
- En stor del av respondenterna önskar fler cykel- och gångvägar för att förbättra trafiksäkerheten. De mest önskade sträckorna är
 - Paxalvägen
 - Åminnevägen
 - Bergö färjfaste-skola
 - Korsningen Strandvägen-Öjnavägen till Storängsvägen-Strandvägen
 - Yttermalax centrum-Söderfjärdsbacken
 - Byåkersvägen.
- Fler farthinder önskades speciellt till Yttermalax och Petalax kärncentrum.
- Några respondenter ansåg att de viktigaste åtgärderna för förbättrad trafiksäkerhet är bättre belysning och underhåll av befintliga vägar, övergångsställen och cykelvägar.
- Några respondenter lyfte upp behovet av att reda upp trafikarrangemangen på större helheter, däribland Övermalax skola, Bergö skola, Pixne idrottsområde och Högstadiet i Petalax.

*tomma svar har rensats

**uppskattning pga öppna frågor

*målet med kartillustreringen är att visa all inkommen respons oavsett frekvens, men på grund av de öppna svarsalternativen kan illustrationen sakna enstaka svar

Övergångsställen och andra trafiksäkerhetsåtgärder (5/10)

Svar

140 (160*)

Strandvägen, cykel och gångbana är absolut nödvändigt mellan Brännan-Öjna. Livsfarligt att röra sig med barn längs vägen. Även vuxna känner sig otrygga. Kommun vill folk ska röra på sig, men det går inte längs den vägen. Långtradare och stora fordon dagligen, morgon till kväll.

Strandvägen vid Brinkens industriområde skulle behöva över/undergångsställe!

När man ska cykla över Malaxvägen vid Vias är det farligt. Speciellt för skolbarn som ska ha koll på bilar från 4 olika håll.

Åminnevägen behöver cykel- och gångbana!

Korsningen Paxalvägen-Malaxvägen behöver om inte en tunnel så absolut ett övergångsställe.

Bergövägen från färjan in till byn behöver även cykel/promenadväg. Mycket trafik, och många barn och vuxna i rörelse, både med cykel och till fots.

*tomma svar har rensats
**uppskattning pga öppna frågor

Busshållplatser eller cykelställningar (6/10)

Svar

37 (74*)

- Frågan berörde behovet av nya busshållplatser och cykelställningar.
- Flera respondenter betonade behovet av busshållplatser för högstadiets skolbussar, t.ex. längs Malaxvägen, Åminnevägen, och andra stora vägar nära bostadsområden.
- Till existerande busshållplatser önskades ordentliga busskurer med tak. Det önskades även modernare och mer funktionella busskurer.
- Några respondenter kritiserade även utbudet av busstrafik i Malax och ansåg att ett tillägg av busshållplatser inte skulle åtgärda problemet. Några ansåg att fokuset borde ligga på bättre belysning och underhåll av vägar, övergångsställen och cykelvägar.
- Cykelställningar önskades i samband med busshållplatser, speciellt för skolelever, samt vid Pixneområdet, lekparken, HVC, daghem och skolor.

*tomma svar har rensats

Pausplatser (7/10)

Svar

62 (79*)

- Frågan kartlade huruvida det finns behov av fler pausplatser (t.ex. bänkar) längs med vägarna eller på andra ställen i kommunen och i så fall var.
- En del respondenter ansåg att det finns ett allmänt behov för pausplatser i kommunen, t.ex. längs cykelvägar och rutter vanliga bland de äldre.
- Bänkar ansågs behövas vid alla lekparken, badstränder och vid butikerna. Särskilt Yttermalax centrum behövde pausplatser.
- Många respondenter ansåg att bänkar och pausplatser längs med ån skulle vara positivt och flera föreslog skapandet av nya trevliga rutter längs med ån.
- Andra svar inkluderade Åminnevägen, Petalax, Övermalax och Bergö centrum, Pixne spånbanan och begravningsplatser.
- Det önskades även andra typer av servicepunkter för den oskyddade trafiken, t.ex. en offentlig toalett i Övermalax för cyklister som kommer från Långåminne.

*tomma svar har rensats

Vandringsleder – kvalitet och underhåll (8/10)

Svar

97 (125*)

- De flesta av respondenterna (ca 90%**) använder vandringslederna i kommunen i någon mån.
- Åminne är den populäraste vandringsleden bland svaren, där besökare speciellt uppskattar den gamla naturen och skogen. Även Bergö vandringsled är uppskattad.
- De flesta anser att vandringslederna är i gott skick. Kritiken gällande kvalitet och underhåll berörde främst våta partier och behovet av fler spångar samt för vissa leder dåligt skyltande.
- Parkeringen vid Bergö vandringsled anses vara oinbjudande med tanke på skrotinsamlingen.
- Många använder även Pixne vandringsled, men konstaterar att kvaliteten har sjunkit märkbart efter kalhuggning på området.

*tomma svar har rensats

**uppskattning pga öppna frågor

Vandringsleder – förbättringar eller nya leder (9/10)

Svar

64 (93*)

- Många önskade nya vandringsleder till kommunen. Speciellt leder längs med havet och ån önskas.
- Det önskades nya vandringsleder till alla kommundelar, men speciellt till områden där det inte finns någon lättillgänglig led, exempelvis Övermalax/Långåminne och Petalax.
- Det önskades även mer tillgängliga leder för t.ex. rullstolsbundna och barnvagnar och även leder ämnade för cyklar.
- Många föreslår en förlängning av Pixneleden mot Vitmossa. Till Vitmossa önskas spångar, bänkar och rastplatser.

*tomma svar har rensats

Övriga kommentarer eller förslag (10/10)

Svar

76 (99*)

- Många av de tidigare önskemålen gällande cykel- och gångbanor, vägunderhåll, övergångsställen, sänkta hastigheter och vägbelysning upprepades i denna fråga.
- I allmänhet låg ett stort fokus på underhållet av existerande (cykel- och gång)vägar. Några teman lyftes särskilt många gånger, däribland
 - Förnyad beläggning på cykel- o gångvägar, speciellt sträckorna Yttermalax-Övermalax och Bernts bildelar och norrut
 - Ny beläggning och bättre underhåll på Malaxvägen
 - Ny beläggning och bättre underhåll på Kråkbackvägen
 - Asfalt eller bättre underhåll till Emaus-Holmasis bostadsområden

*tomma svar har rensats

Analys

Sammanfattning

- Utgående från enkätens resultat kan det konstateras att kommuninvånarna upplever ett flertal brister i säkerheten för oskyddad trafik i kommunen och önskar diverse åtgärder för att förbättra denna.
- En stor del av respondenterna lyfte upp vikten av säkra skolvägar.
- Många lyfte behovet av nya cykel- och gångvägar, speciellt rutterna Åminnevägen och Paxalvägen är mycket önskade av invånarna.
- Ett stort fokus i responsen låg på vägarnas underhåll, där många ansåg att mer omfattande underhåll och ny beläggning på existerande (cykel- och gång)vägar är viktigt för trafiksäkerheten.
- Nya busshållplatser och cykelställningar ansågs behövas på ställen där skolelever stiger på bussen.
- Det ansågs att pausplatser (t.ex. bord och bänkar) behövs främst i kommunens olika delcentrum, längs vanliga rutter för cykel och gång samt vid lekparker och andra offentliga platser.
- Respondenterna var i allmänhet nöjda med kommunens vandringsleder, men ansåg att kalhuggande märkbart försämrar trivseln och att nya leder kunde planeras längs med havet eller ån.

Åtgärder som identifierats i trafiksäkerhetsarbetsgruppen tillsammans med Livskraftscentralen		
---	--	--

Åtgärd	Väghållare	Kommentar
Borttagande av övergångsställe, Malax Kyrktået 4	Livskraftscentralen	
Uppredning av korsning, planering för cyklister och fotgängare, Malax Kyrktået 2	Livskraftscentralen	
Förkortande av övergångsställe, förbättrande av korsning, Köpingsvägen 2 (infart mot HVC)	Kommunen	
Förkortande av övergångsställe, förbättrande av korsning, Storängsvägen-Köpingsvägen	Kommunen	
Förbättrande av miljön för cykel och gång, Thorsbergsvägen	Kommunen	
Ordande av parkeringsområdet och cykel- och gångvägen, Thorshagavägen (Petalax skolas personalparkering)	Kommunen	
Auditering av parkeringslösning vid Solhagens daghem	Kommunen + trafiksäkerhetskoordinator	

Mindre åtgärder

Målning av övergångsställen årligen	Kommunen
Farthinder på Emausvägen	Kommunen
Farthinder på Klockarisgränd	Kommunen
Övergångsställen ska leda till en trygg plats, åtgärdas på flera ställen	Kommunen
Planteringar som skymmer sikt vid Köpingsvägen	Kommunen
Planteringar som skymmer sikt tas bort vid Vias parkeringen	Kommunen
Cykelparkering + ställning vid Pixnevägens anslutning till Malaxvägen	Kommunen
Cykelparkering vid Emausområdets busskur	Kommunen
Hörande av påverkansorganen var pausplatser skapas	Kommunen
Invånarenkät gällande trafiksäkerhet	Kommunen
Busshållplatserna längs Malaxvägen vid utfarten från Junkaisvägen tas bort eller märks tydligt med parkeringsförbud	Livskraftscentralen
Farthinder placeras på Viasvägen (betonggupp, inte farthinder av större modell)	Kommunen
Underhållet av cykelvägen längs Köpingsvägen förbättras	Kommunen
Underhållet vid tunneln vid prästgården förbättras (Malaxvägen/Köpingsvägen)	Kommunen

Säkrare och tydligare arrangemang när man anländer med cykel till HVC	Kommunen
Säkrare arrangemang när cykelvägen tar slut längs Petalaxvägen vid idrottsområdet	Livskraftscentralen

Långsiktiga åtgärder

Förverkligandet av en säker övergång från Paxal till Övermalax centrum över Malaxvägen	Livskraftscentralen
Cykel- och gångbana Söderfjärdsbacken	Livskraftscentralen
Cykel- och gångbana Vias-Paxal	Livskraftscentralen
Cykel- och gångbana Åminnevägen	Livskraftscentralen
Trafiklösningar vid Pixne idrottsområde	Kommunen